

Comunitat ATLES: www.atlasdeladiversidad.net

*Joan Manel Bataller Rosa jbattaller@atlasdeladiversidad.net

*Narcís Vives Ylla nvives@itinerarium.cat

RESUM:

Des de Callús s'impulsen tres Comunitats d'aprenentatge:

- Interna, adreçada a impulsar la participació ciutadana en el poble.
- Una segona que treballa a través d'una xarxa global de telecomunicacions en projectes educatius en 115 països, englobant a 20.000 docents i més de 2.000.000 de joves (iEARN).
- Atlas de la Diversitat un projecte que fa cinc anys que es va engegar on convida a professors d'Amèrica Llatina, d'Europa, i d'Àfrica, a intercanviar metodologies útils d'ensenyament-aprenentatge, especialment les que estan lligades a l'ús de les Tecnologies de la Informació i de la Comunicació (TIC). Aquest projecte acull a 4.000 professors de 1.400 escoles de 21 països amb més de 51.000 nens i joves.

ASPECTES GENERALS

L'ATLES de la Diversitat és una nova proposta que contribueix al canvi de paradigma a l'escola a través de noves idees i mètodes educatius. És un model que posa l'èmfasi en la motivació dels alumnes i en la creació de sòlides xarxes humanes virtuals, aconseguint que els participants comparteixin les seves experiències i coneixements amb els altres i enriqueixin així a tot el grup.

Milions de nens, adolescents i joves estan exclosos de la Societat de la Informació i del Coneixement per no tenir accés ni a les Tecnologies de la Informació i la Comunicació ni a les metodologies d'aprenentatge associades a aquestes. Aquesta exclusió els impossibilita també de participar en l'Economia del Coneixement per a la qual països del primer món estan ja preparant els seus nens, adolescents i joves.

Encara que en la seva fase inicial el Programa Atlas de la Diversitat ha tingut el seu àmbit d'actuació en l'Amèrica Llatina, l'impacte del problema és global ja que afecta a nens, adolescents i joves de tots els continents, i els prepara per a enfrontar-se als problemes amb els quals han de conviure i superar.

Si el problema no és abordat, si a les escoles no es promou un ensenyament personalitzat amb el suport de les TIC, i no es fomenta l'aprenentatge en xarxa, el present i el futur de nens, adolescents i joves, i dels seus països els durà a l'exclusió digital, a una separació encara més gran respecte als països que sí que estan treballant per a integrar-los.

Estem en un moment de canvi de paradigma d'un ensenyament basat en la transmissió d'informació a un altre basat en l'aprenentatge actiu i cooperatiu. El professorat que es troba en l'estadi inicial té dificultats o poc interès per avançar cap a altres formes d'ensenyament. De la mà de les TIC podem animar al professorat a experimentar noves metodologies.

L'Atlas és un projecte que promou un model constructivista de l'aprenentatge en el qual hi estan presents noves metodologies derivades de l'existència de les Tecnologies de la Informació i de la Comunicació.

A través de la proposta metodològica ATLES, es trasllada el centre de gravetat del binomi "Ensenyament – Aprenentatge" del professor a l'alumne, que passa a ser el subjecte actiu. En aquest moment és quan els participants tenen la possibilitat d'adquirir **més autonomia**, permetent que **decideixin i s'equivoquin per a aprendre dels errors** mentre es preparen per a:

- enfrontar-se al mercat laboral,
- enfrontar-se a les situacions difícils en les que es poden trobar a la vida,
- enfrontar-se a les possibles situacions d'atur,
- participar activament en la Economia del Coneixement.

Un aspecte fonamental en l' ATLES de la Diversitat és el de la **interculturalitat**, l'aproximació a les realitats culturals i socials molt desiguals, allunyades geogràficament, promovent el **diàleg** per a la comprensió del diferents. Pensem que aquesta **comprensió** intercultural pot evitar en el futur situacions de violència i pot afavorir la **col·laboració**.

La falta d'equipament i connectivitat a les escoles dificulta i impedeix que es pugui avançar en la línia que comentàvem anteriorment. Si l'entorn tecnològic no acompanya, el professorat abandona qualsevol intent de canvi.

No es tracta d'una moda. La revolució de la informació i de les telecomunicacions ha d'incorporar-se ineludiblement en la formació de nens, adolescents i joves, en cas contrari quedaran exclosos de la societat de la informació i del coneixement.

És un programa que ha rebut un gran nombre de reconeixements internacionals per la seva qualitat educativa.

Objectius

- Afavorir la transferència de tecnologia ja desenvolupada a Europa facilitant a les escoles d'Amèrica Llatina participants del projecte d'una infraestructura tecnològica, metodologies de treball cooperatiu i formació.
- Crear una infraestructura dinàmica i sostenible que possibiliti la generació d'una comunitat llatina activa a Internet i rica en participació en projectes col·laboratius.
- Facilitar oportunitats de formació i suport als docents de manera que puguin millorar els seus mètodes d'ensenyament i l'aprenentatge dels seus alumnes.
- Facilitar als docents que han demostrat el desig i la facilitat per a involucrar-se en projectes col·laboratius amb els seus alumnes, les eines tecnològiques necessàries per a millorar els seus mètodes d'ensenyament i l'aprenentatge dels seus alumnes.
- Desenvolupar models sostenibles i reproduïbles de bones pràctiques que utilitzen la tecnologia per a l'aprenentatge i la col·laboració.
- Contribuir a animar els estudiants per a involucrar-se en treballs col·laboratius i encoratjar la responsabilitat social i l'auto-reciclatge.
- Innovar en el procés de formació dels alumnes en l'ús de les TIC, proposant la seva aplicació en una dimensió propera a ells, com és la descripció del seu entorn més pròxim.

- Incloure com actors del procés a professors i alumnes, i també a altres membres de la comunitat, com pares, veïns i altres que no són part del procés educatiu formal.
- Fomentar l'amistat i cooperació entre comunitats educatives d'Europa i Amèrica Llatina.
- Promoure el diàleg i l'activitat investigadora entre els participants, que ajudi a l'assimilació dels coneixements des de la motivació pròpia dels alumnes i professors, com una resposta a la curiositat, les inquietuds i les seves necessitats.
- Fomentar competències laborals que permetin als alumnes entrar activament en el món actual aprofitant les seves pròpies capacitats, i poder gaudir d'una tecnologia que els hi serà fonamental per al seu desenvolupament futur.
- Facilitar la participació activa en grup i motivar el coneixement d'altres cultures, costums, realitats i formes de vida, així com a redescobrir el que és propi i valorar l'entorn en el qual estem immersos.
- Crear una base de material de difusió, el Atlas de la Diversitat, que engloba la descripció dels nombrosos entorns que formen part del projecte, generat pels mateixos alumnes, i disponibles per a totes les escoles participants.
- Aprendre a comunicar-nos i a conèixer-nos més i millor, en un món desbordant d'informació i individualismes; així com afavorir el sorgiment d'idees globals basades en l'aportació que puguem fer tots.

Metodología

- La participació dels alumnes i joves es realitzarà per grups classe.
- Cada grup pot elaborar tants retrats com vulgui. La creació d'un retrat està precedida per un treball d'investigació, més o menys complex (segons l'edat), per a poder obtenir informació sobre el tema triat. L'important és el procés d'aprenentatge.
- Una vegada recollida i elaborada la informació, s'introdueix en l' ATLES: una gran base de dades multimèdia accessible per Internet que permet introduir les aportacions dels diferents grups.
- Posteriorment, es creen enigmes o preguntes sobre el contingut dels retrats per a la construcció de jocs de pistes virtuals.

Elements que el caracteritzen

- **Participants:** escoles o centres educatius de països d'Iberoamèrica i agrupacions juvenils de la regió. A partir d'aquest octubre del 2008 podran participar escoles de països de parla francesa i anglesa.
- **Modalitat de participació:** alumnes i joves d'agrupacions que participen com a membres d'un grup-classe o grup juvenil.
- **Àrea curricular:** interdisciplinari, es promou la integració a diferents àrees del currículum escolar. - **Freqüència i compromís de la participació:** flexible, segons les necessitats e interessos dels grups.
- **Llengües:** castellà, català i portuguès. Com ja hem dit, durant aquest mes d'octubre, s'espera obrir-lo en Francès i Anglès. Això permetrà que es puguin adherir països que utilitzen aquests idiomes.

- **Xarxa humana:** Una funció de demostració molt important en el programa és l'enfortiment de la xarxa humana virtual a la qual anomenem Comunitat ATLES. Les orientacions pedagògiques per als professors, els suggeriments per al treball dels nens i joves participants i l'animació telemàtica permanent ha permès que l'interès dels participants no decaigui al llarg del programa.

Resultats immediats obtinguts

- Donar a conèixer a la comunitat global el més destacable, genuí i propi de cada lloc, mostrant que la globalització també té aspectes positius.
- Facilitar el coneixement i l'intercanvi entre cultures i fomentar el respecte mutu.
- Proporcionar als alumnes i joves immigrants un espai de comunicació i contacte amb el seu lloc de naixença.
- Crear la comunitat Atlas (joves, nens, mestres, professorat, famílies, veïns) contribuint a la comprensió multicultural i multilingüe.
- Promoure la creació de projectes col·laboratius a partir de la identificació de problemes o interessos comuns entre escoles i grups juvenils de diferents llocs.
- Proporcionar als docents i animadors un punt de trobada i formació virtual permanent.
- Promoure l'elaboració de projectes col·laboratius i cooperatius interescolars, la creació de jocs virtuals i presencials amb el contingut produït a l'ATLES.

L'Atlas de les llengües

2008, declarat per Nacions Unides com l'Any Internacional de les Llengües, és un bon motiu per a enfortir de manera especial, la diversitat lingüística que l'Atlas proposa.

Aquest es centra en la utilització de les tecnologies d'informació i comunicació per a donar suport a processos de revitalització i recuperació de llengües i cultures minoritàries en l'àmbit escolar. Va dirigit fonamentalment —encara que no exclusivament— als dos sectors que integren la part bàsica de l'educació:

- 1) els nens i les nenes indígenes parlants —d'alguna manera— les llengües originàries en cada lloc i,
- 2) els professionals de l'educació, la llengua i la cultura que atenen quotidianament a aquests nens i que tenen al seu càrrec el desenvolupament de plans i programes destinats a aquesta població, o bé, que s'interessen en el desenvolupament i manteniment de les llengües i cultures originals de cada país.

Considerem que l'aprofitament de les TIC per a usos educatius en llengües minoritàries afavoreix processos d'estandardització, modernització, prestigi i redescoberta d'aquestes llengües.

---

*Joan Manel Bataller Rosa, nascut a Manresa (Barcelona). Enginyer, Diplomant Màster en Gestió Empresarial i en Disseny de materials didàctics multimèdia. Actualment Director General de ATLES de la Diversitat ONG, dedicada a promoure el benestar de la societat a través de la construcció de xarxes de comunicació i intercanvi de la informació i coneixement entre les persones. Des de la seva engegada (2003), ha participat en tots els projectes. De 1976 fins a 2003 professor universitari en temes empresarials, Consultor lliure d'empreses. Co-escriptor de l'enciclopèdia "Vendes" de la Universitat de Deusto.

jbataler@atlasdeladiversidad.net

* Narcís Vives Ylla, nascut a Barcelona, Llicenciat en Ciències Econòmiques i en Filologia Catalana. Actualment Director de Itinerarium, empresa orientada a la creació de Xarxes Socials, Geoweb i Tecnologies de la Localització. Codirector pedagògic del projecte ATLES de la Diversitat. President de la ONG "ATLAS de la Diversidad".

Membre fundador i Director del centre a Espanya de la xarxa telemàtica educativa internacional iEARN (International Education and Resource Network) des de 1991 al 1997.

Coordinador europeu del Projecte Global Thinking Project (1993 – 1995); Project Manager del Projecte de la Comissió Europea Multi Site Computing, ESPRIT 22508, Director de l'àrea multimèdia del Master de Comunicació i Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona (1998 – 2000); Avaluador de la Unió Europea per la convocatòria "Information Technology for Teaching and Learning in Industry (1997); Avaluador de projectes del Programa MEDIA de la Unió Europea. nvives@itinerarium.cat

---